

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра бухгалтерського обліку та аудиту
(найменування кафедри)

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
(шифр та найменування спеціальності)
за магістерською програмою професійного спрямування
«Облік, аудит і оподаткування в управлінні підприємницькою діяльністю»
(назва магістерської програми)

на тему: Основні засоби в контексті сучасного стану бухгалтерського і податкового законодавства (на прикладі ТОВ «Телекарт-Прилад»)
(назва теми)

Виконавець:

студентка факультету менеджменту, обліку та
інформаційних технологій 6 курсу
Толкунова Олександра Вячеславівна
(прізвище, ім'я, по батькові) _____ /підпис/

Науковий керівник:

Кандидат економічних наук, доцент
(науковий ступінь, вчене звання)
Артюх Оксана Валентинівна
(прізвище, ім'я, по батькові) _____ /підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Основні засоби в сучасних умовах відіграють важливу роль у фінансово-господарській діяльності підприємств. Це вимагає організації своєчасного та достовірного обліку основних засобів та різнобічного використання надійної, повної облікової інформації про рівень забезпечення основними засобами, ефективність їх використання та збереження, ступінь зносу, оцінювання тощо. Правильно побудований облік основних засобів сприятиме ефективному управлінню господарською діяльністю будь-якого підприємства, а також проведенню обґрунтованої зваженої інвестиційної політики щодо них. Тому на сучасному етапі виявлення проблемних питань обліку та контролю основних засобів, розроблення шляхів їх удосконалення у системі управління підприємством є актуальними.

Мета дослідження - вирішення проблемних аспектів обліку і контролю основних засобів та виявлення шляхів їх удосконалення на вітчизняних підприємствах.

Завдання дослідження:

- дослідити теоретичні основи організації обліку та контролю наявності і руху основних засобів;
- вивчити стан організації обліку і контролю наявності та руху основних засобів у практичній діяльності досліджуваного підприємства;
- запропонувати оптимальну економіко-математичну модель розрахунку амортизації основних засобів;
- визначити основні напрямки вдосконалення обліку та контролю основних засобів на досліджуваному підприємстві.

Об'єкт дослідження - процес організації обліку та контролю основних засобів на ТОВ «Телекарт-Прилад».

Предмет дослідження - процес організації та ведення обліку та контролю основних засобів на вітчизняних підприємствах.

Методи дослідження. Загальнонаукові методи: індукція, дедукція, аналіз та синтез, порівняння, а також методи економічного аналізу: балансовий, статистичний, аналітичний, розрахунково-нормативний тощо.

Інформаційна база дослідження. Нормативно-законодавчі акти (кодекси, закони, міжнародні та національні стандарти, накази та постанови), наукові статті, монографії вітчизняних і зарубіжних вчених з обліку й контролю основних засобів, матеріали міжнародних науково-практичних конференцій, а також засновницькі документи, первинні, аналітичні та звітні облікові дані підприємства.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (36 найменувань) та 15 додатків. Загальний обсяг роботи становить 83 сторінки. Основний зміст викладено на 78 сторінках. Робота містить 21 таблицю, 6 рисунків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі **«Теоретичні аспекти обліку основних засобів: фінансовий та податковий вимір»** розглянуто сутність основних засобів, їх класифікація в підсистемах обліку, нормативно-правове забезпечення. Досліджено оцінювання основних засобів на дату оприбуткування, на дату складання балансу, на дату вибуття. Розглянуто організацію обліку операції, пов'язаних з відображенням основних засобів. З'ясовано, що накопичення первісної вартості основних засобів відбувається на рахунку 10. Розглянуто типові проведення у відповідності до діючих вимог в обліковій сфері.

У другому розділі **«Особливості обліку основних засобів на ТОВ «Телекарт-Прилад»** наведена загальна організаційно-економічна характеристика базового підприємства, яке є провідною компанією України у сфері розробки і виробництва електроприладів і радіоелектронної апаратури побутового і спеціального призначення. Бухгалтерський облік на підприємстві автоматизований за допомогою програм IT-Enterprise, M.E.Doc, Клієнт-Банк.

При розгляді основних економічних показників у динаміці років було з'ясовано, що в цілому ТОВ «Телекарт-Прилад» є досить динамічним підприємством у конкурентному середовищі, незважаючи на певні негативні тенденції у фінансово-господарської діяльності.

У процесі роботи вивчено документальне забезпечення обліку наявності та руху основних засобів та з'ясовано, що на ТОВ «Телекарт-Прилад» використовуються типові форми первинних документів. Бухгалтерський облік ведеться за допомогою облікових реєстрів, інформація з яких узагальнюється та відображається у фінансовій звітності. Встановлено, що на ТОВ «Телекарт-Прилад» застосовується прямолінійний метод для всіх об'єктів основних засобів. З метою визначення оптимального методу амортизації побудовано моделі амортизаційних відрахувань за різними методами нарахування. Це дозволило з'ясувати, що прямолінійний метод не враховує моральний знос і виробничі потужності основних засобів у різні роки експлуатації. У зв'язку із цим для транспорту виробничого призначення рекомендовано на ТОВ «Телекарт-Прилад» використовувати виробничий метод амортизації.

У третьому розділі **«Аналіз і контроль основних засобів: методичні та прикладні аспекти»** проведено аналіз забезпечення та ефективності використання основних засобів на ТОВ «Телекарт-Прилад», за результатами якого рекомендовано збільшувати долю активної частини основних засобів, здійснювати заходи щодо зростання фондівіддачі, підвищувати ефективність використання основних засобів.

Розглянуто теоретичні основи та діюча практика внутрішнього контролю обліку основних засобів. Наведено типові помилки, які виявляються під час проведення внутрішнього контролю. При дослідженні напрямів вдосконалення обліку та контролю основних засобів запропоновано: удосконалити методику обліку надходження основних засобів у системі аналітичних рахунків, що дозволить спростити систему бухгалтерських записів та контролю; розробити оптимальну бухгалтерську модель амортизації, що сприятиме вирішенню проблем фінансового, внутрішнього контролю амортизаційних процесів; удосконалити методику обліку

витрат на ремонти та поліпшення основних засобів, що підвищить ефективність управління витратами.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволило довести, що основні засоби в сучасних умовах відіграють важливу роль у господарській діяльності підприємств. Тому виявлення проблемних питань обліку та контролю основних засобів, розроблення шляхів їх удосконалення у системі управління підприємством є вкрай актуальними.

Для досягнення мети в роботі розкрито теоретичні основи організації обліку та контролю наявності і руху основних засобів, вивчено стан обліку і контролю наявності та руху основних засобів у практичній діяльності ТОВ «Телекарт-Прилад».

У процесі роботи розглянута загальна економічна характеристика підприємства за допомогою основних показників фінансової звітності. Так, оцінювання прибутку у динаміці років показав, що одночасно збільшення доходу та собівартості продукції, товарів, робіт, послуг більш ніж на 70 % свідчить про освоєння нового асортименту та збільшення на нього попиту, або на виконання довгострокових контрактів, укладених ще минулого року. Це означає успішність обраної підприємством виробничої планово-економічної та маркетингової політик.

Аналіз коефіцієнтів фінансової стійкості у динаміці років показав, що підприємство перебуває в стані активного розвитку, про що свідчить зростання власного капіталу, завдяки чому збільшились й власні оборотні кошти підприємства, що є позитивним фактором. Проте слід зауважити, що в 2016 р. та 2017 р., до основних джерел покриття запасів не входили довгострокові зобов'язання та короткострокові кредити, внаслідок чого в ці роки існувала нестача коштів для покриття запасів. Лише в 2018 р. у підприємства з'явилося довгострокове зобов'язання на суму 421 тис. грн., що дозволило декілька зменшити суму нестачі. В той же час, в перспективі трьох років бачимо, що підприємство все ж таки працює над даною проблемою, намагаючись не використовувати стороннє фінансування та покривати запаси власними силами. Зважаючи на це, можна зробити висновок, що протягом декількох наступних років підприємство зможе поліпшити фінансовий стан.

У цілому ТОВ «Телекарт-Прилад» є досить динамічним підприємством у конкурентному середовищі, незважаючи на певні негативні тенденції у фінансово-господарської діяльності.

У процесі роботи вивчено документальне забезпечення обліку наявності та руху основних засобів та з'ясовано, що на ТОВ «Телекарт-Прилад» використовуються типові форми первинних документів у відповідності з діючими вимогами. Аналітичний облік основних засобів здійснюється на підставі первинних документів в розрізі матеріально-відповідальних осіб та місць експлуатації. Синтетичний облік ведеться за допомогою облікових регістрів, інформація з яких узагальнюється та відображається у фінансовій звітності.

При дослідженні обліку амортизації основних засобів з'ясовано, що на ТОВ «Телекарт-Прилад» застосовується прямолінійний метод для всіх об'єктів основних засобів. З метою встановлення оптимального методу амортизації для ТОВ «Телекарт-Прилад» побудовано моделі амортизаційних відрахувань за різними методами

нарахування. За результатами моделювання встановлено, що прямолінійний метод не є досить ефективним через те, що він не враховує моральний знос і виробничі потужності основних засобів у різні роки експлуатації. У зв'язку із цим для транспорту виробничого призначення рекомендовано використовувати виробничий метод амортизації.

Аналіз забезпечення та ефективності використання основних засобів на ТОВ «Телекарт-Прилад» показав, що вартість основних засобів у звітному періоді у порівнянні з 2017 роком зросла на 4212 тис. грн., у тому числі через надходження активної частини основних засобів, а саме: машин та обладнання на 477 тис. грн., транспортних засобів на 1942 тис. грн., інших основних засобів на 698 тис. грн., що є позитивним чинником. Вартість пасивної частини основних засобів, яка включає будівлі, споруди протягом декілька років не змінилася.

Знос основних засобів є досить великий та складає приблизно 80 %, що вказує на необхідність проводити заходи по оновленню основних засобів. Втім у звітному році на підприємстві значно збільшився показник річного приросту основних засобів через введення в дію нових основних засобів, що є позитивною тенденцією.

Аналіз показників ефективності (фондовіддачі, фондоємності, фондоозброєності праці реальної вартості основних виробничих засобів у майні підприємства та інших) показав, що в 2018 році порівняно з попереднім роком фондовіддача має тенденцію до збільшення а фондоємність – до зменшення, що є позитивним фактором. Якщо в 2017 році на кожну гривню використаних основних засобів було отримано 1,13 грн. продукції, робіт (послуг), то в 2018 році на 1 грн. основних засобів було отримано 1,82 грн. продукції, робіт (послуг), тобто ефективність використання основних засобів зросла на 0,69 грн.

Рентабельність основних засобів за 2018 р. у порівнянні з 2017 р. зросла на 3 %, що свідчить про позитивну динаміку у частині ефективного використання основних засобів на ТОВ «Телекарт-Прилад».

Отже, підприємству рекомендується і в подальшому збільшувати частку активної частини основних засобів в загальній структурі, їх фондовіддачу та підвищувати ефективність використання основних засобів. Також з метою дієвого використання основних засобів варто здійснювати такі заходи: регулярно проводити заміни частини застарілих технологій на нові, комп'ютеризовані технології, які будуть сприяти прискоренню виробництва та підвищенню продуктивності праці; здійснювати реконструкції тих виробничих ділянок і обладнання, які є «вузькими місцями», тобто стримують можливості збільшення обсягів виробництва; організовувати навчання та перепідготовку інженерно-технічних працівників та основних виробничих робітників, які мають відповідати за впровадження нового прогресивного обладнання та працювати на ньому.

У процесі роботи розглянуто теоретичні положення системи внутрішнього контролю основних засобів. Основними елементами контролю операцій із використання основних засобів, що забезпечують його ефективне функціонування, є: об'єкти контролю; суб'єкти контролю; інформаційні джерела контролю; прийоми та методи контролю. До основних завдань внутрішнього контролю можна віднести: оцінку доцільності придбання основних засобів; встановлення правильності

застосування норм експлуатації основних засобів у процесі виробництва, достовірність методик визначення їх зносу (амортизації); забезпечення належної якості та дотримання термінів проведення робіт з оновлення основних засобів; дотримання законності та документальної обґрунтованості операцій, пов'язаних з рухом основних засобів та використання методів їх обліку; забезпечення дотримання кошторису затрат на придбання (виготовлення) основних засобів і виконання ремонтів таких засобів; визначення сум матеріальних збитків від недостач і крадіжок основних засобів.

Процес внутрішнього контролю основних засобів на підприємстві здійснюється за такими етапами: організаційно-правовий; документально-аналітична перевірка надходження основних засобів; документально-аналітична перевірка використання основних засобів та їх відтворення; документально-аналітична перевірка операцій реалізації, вибуття основних засобів; перевірка достовірності даних про основні засоби, що відображені у звітності; узагальнення результатів перевірки.

У ході дослідження унаочнено типові порушення, які виявляються за результатами внутрішнього контролю, як-то: несвоєчасне оприбуткування основних засобів; невірне визначення первісної вартості об'єкта основних засобів; реконструкція (модернізація) основних засобів відображена як ремонт; неправильне визначення методу нарахування амортизації об'єкта основних засобів, помилкові розрахунки амортизаційних відрахувань; некоректна кореспонденція рахунків при відображенні операцій з основними засобами; порушення процедури проведення інвентаризації об'єктів основних засобів; недотримання порядку документального оформлення господарських операцій з основними засобами; неоприбуткування матеріальних ресурсів за наслідками ліквідації основних засобів.

З метою вдосконалення обліку та контролю основних засобів запропоновано: поліпшити методику обліку надходження основних засобів у системі аналітичних рахунків, що дозволить спростити систему бухгалтерських записів та контролю; розробити бухгалтерські моделі економічного механізму амортизації, що сприятиме вирішенню проблем фінансового, внутрішнього контролю амортизаційних процесів та їх податкового аспекту; удосконалити методику обліку витрат на ремонти основних засобів, що підвищить ефективність управління витратами; побудувати модель залежності експлуатаційних витрат від терміну експлуатації, що дозволить визначити доцільність ремонтів основних засобів.

З метою підвищення ефективності внутрішнього контролю доцільно удосконалити: методи розподілу повноважень і відповідальності між працівниками; регулярно аналізувати облікову політику у частині методики та організації обліку основних засобів; дотримуватися основних етапів внутрішнього контролю основних засобів; своєчасно проводити роботу з діагностики і прогнозування проблем операцій з основними засобами.

АНОТАЦІЯ

Толкунова О. В.

(прізвище та ініціали студента)

Основні засоби в контексті сучасного стану бухгалтерського і податкового законодавства
(на прикладі ТОВ «Телекарт-Прилад»)

(назва кваліфікаційної роботи)

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування» за магістерською програмою професійного спрямування «Облік, аудит і оподаткування підприємницької діяльності». – Одеський національний економічний університет. Одеса, 2019 р.

Кваліфікаційна робота магістра складається з трьох розділів.

У роботі розглядаються теоретичні основи та діюча практика обліку та контролю основних засобів: визначення, класифікація оцінка; організація бухгалтерського та податкового обліку в системі управління підприємства. Досліджується документальне забезпечення обліку основних засобів, нарахування амортизації, проводиться моделювання амортизаційних відрахувань за різними методами.

Аналізується ефективність використання основних засобів на досліджуваному підприємстві, вивчаються теоретичні основи та діюча практика внутрішнього контролю обліку операцій з основними засобами.

Запропоновано удосконалити методичне забезпечення обліку основних засобів та систему внутрішнього контролю на ТОВ «Телекарт-Прилад».

Ключові слова: основні засоби, ефективність використання, теоретичні засади та діюча практика, методичне забезпечення.

ANNOTATION

Tolkunova O.V

(students surname and initials)

Fixed assets in the context of the current state of accounting and tax law
(on the example of «Telecart-Device LLC»)

(work title)

Thesis for Master degree in specialty 071 «Accounting and Taxation» under the master's program «Accounting, Auditing and Taxation of Entrepreneurship». – Odessa National Economics University. – Odessa, 2019.

Thesis consists of three chapters.

The theoretical bases and the current practice of accounting and control of fixed assets are considered in the work: definition, classification assessment; organization of accounting and tax accounting in the enterprise management system. Documentary provision of accounting for fixed assets, depreciation is being researched, depreciation deductions are modeled by various methods.

The efficiency of the use of fixed assets at the studied enterprise is analyzed, the theoretical bases and the current practice of internal control of accounting of fixed assets transactions are studied.

It is proposed to improve the methodological support for the accounting of fixed assets and the system of internal control at «Telecart-Device LLC».

Keywords: fixed assets, efficiency of use, theoretical principles and current practice, methodological support.